

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 26 листопада 2025 р. № 1342-р

КОНЦЕПЦІЯ
вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України
та формування культури поваги і підтримки ветеранів війни
до 2028 року

Загальні положення

Україна протистоїть повномасштабній збройній агресії Російської Федерації, яка зумовила численні людські втрати. Перед державою та суспільством постають нові виклики, і відповідно з'являються нові завдання у сфері національної пам'яті, що спрямовані на утвердження культури вдячності, формування культури поваги і підтримки тих, хто захищав незалежність і територіальну цілісність України. У сучасних умовах особливого значення набуває формування системного підходу до вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України, а також створення середовища, у якому існує повага до ветеранів війни, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України.

Розроблення нових концептуальних підходів зумовлено необхідністю зміцнення духовно-моральних засад суспільства, посилення почуття гідності та солідарності, розвитку культури національної пам'яті, що є основою для консолідації українського народу. Вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України, належне визнання їх подвигу і підтримка ветеранів війни мають стати невід'ємною частиною державної політики, спрямованої на збереження історичної цінності боротьби українського народу за свободу і незалежність.

Актуальність проблеми зумовлена тим, що наявна система вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України, а також підтримки ветеранів війни потребує оновлення, узгодження підходів і розширення міжвідомчої взаємодії. Важливо забезпечити уніфікацію практик увічнення, посилити їх виховний і суспільно-комунікаційний потенціал, створити умови для інтеграції меморіальної роботи, державної підтримки ветеранів війни та громадських ініціатив в єдину цілісну політику.

Для реалізації мети і виконання завдань цієї Концепції передбачається здійснення комплексу заходів, що спрямовані на нормативно-правове забезпечення, меморіалізацію (комплекс дій і заходів, що стосуються увічнення пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України), освітньо-виховну та інформаційно-просвітницьку діяльність, а також заходів із підтримки ветеранів війни та членів сімей загиблих Захисників і Захисниць

України. Такі напрями реалізуються через заходи, визначені в операційному плані заходів з реалізації цієї Концепції.

Надзвичайно важливо, щоб увага держави і суспільства була зосереджена на усвідомленні значення подвигу загиблих Захисників і Захисниць України та ветеранів війни як сьогодні, так і в майбутньому, щоб фокус уваги був спрямований на збереження пам'яті про кожного, хто віддав життя за Україну, а також на глибокій повазі до тих, хто повернувся з війни і продовжує служити державі в мирному житті.

У цій Концепції під загиблими Захисникам і Захисницями України слід розуміти осіб, які загинули (померли) внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, виконуючи завдання із захисту незалежності, суверенітету і територіальної цілісності нашої держави.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” і “Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу”.

Підтримка та заходи, передбачені цією Концепцією та операційним планом заходів з її реалізації, спрямовуються на такі цільові групи: ветерани війни, члени сімей загиблих Захисників і Захисниць України, а також члени сімей ветеранів війни.

Проблеми, які потребують розв'язання

Система вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України і підтримка ветеранів війни має на сьогодні ряд проблем, що потребують системного вирішення. Ідеться, зокрема, про:

відсутність єдиної державної політики та чіткої координації між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства у сфері вшанування та увічнення пам'яті ветеранів війни;

фрагментарний характер меморіальних та освітніх заходів, що не забезпечує формування сталого суспільного сприйняття подвигу загиблих Захисників і Захисниць України та героїзму ветеранів війни;

недостатнє відображення в медіа та освітніх програмах внеску ветеранів війни у розвиток суспільства, держави та громадських ініціатив;

низький рівень суспільної обізнаності щодо прав, потреб і досягнень ветеранів війни;

недостатній рівень інтеграції громадських і державних ініціатив у сфері підтримки ветеранів війни та увічнення подвигу загиблих Захисників і Захисниць України;

відсутність комплексного підходу до популяризації позитивного образу ветеранів війни та формування культури поваги до них у суспільстві.

Розв'язання цих проблем потребує формування цілісної системи заходів, здійснення яких спрямовано на забезпечення належного визнання подвигу загиблих Захисників і Захисниць України, підтримку ветеранів війни, членів сімей таких осіб, інтеграцію державних і громадських ініціатив в єдину політику, а також створення умов для збереження національної пам'яті.

Мета і строки реалізації Концепції

Ця Концепція спрямована на забезпечення належного державного і суспільного визнання подвигу кожного, хто віддав життя за свободу і незалежність України, посилення суспільної пам'яті, підвищення соціального статусу членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України, рівня культури вдячності, підтримки та поваги до ветеранів війни.

Важливим напрямом реалізації цієї Концепції є забезпечення комплексної підтримки членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України, створення можливостей для їх участі в державних і громадських заходах із вшанування пам'яті, а також залучення до ініціатив, що сприяють збереженню національної пам'яті та визнанню подвигу загиблих Захисників і Захисниць України.

Основні завдання Концепції

Основними завданнями цієї Концепції є:

формування та розвиток культури поваги до ветеранів війни і вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України в суспільстві;

забезпечення правового та організаційного регулювання питань щодо вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України і підтримки ветеранів війни, зокрема через удосконалення нормативно-правової бази;

створення комплексних програм із меморіалізації подвигу загиблих Захисників і Захисниць України шляхом інтеграції державних і громадських ініціатив в єдину систему вшанування;

забезпечення координації дій між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства щодо вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України і підтримки ветеранів війни;

підвищення рівня обізнаності громадян щодо значення подвигу загиблих Захисників і Захисниць України та ролі ветеранів війни в сучасному суспільстві;

розвиток освітніх, виховних і просвітницьких програм, спрямованих на формування в дітей і молоді культури поваги до загиблих Захисників і Захисниць України та ветеранів війни, а також на поглиблення знань про сучасну боротьбу за незалежність і територіальну цілісність держави.

Шляхи та способи розв'язання проблем

Під час реалізації цієї Концепції необхідно забезпечити розв'язання наявних проблем відповідно до визначених завдань.

Формування культури поваги до ветеранів війни здійснюється через організацію освітніх, просвітницьких і культурних заходів для різних груп населення, що спрямовані на усвідомлене розуміння значення подвигу загиблих Захисників і Захисниць України та внеску ветеранів війни в розбудову держави. Передбачено, зокрема, популяризацію позитивного образу ветеранів війни через медіа, соціальні мережі, телевізійні, радіопрोगрами, фільми та театральні вистави, публікації у друкованих і цифрових виданнях.

Системне вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України передбачає створення та упорядкування меморіальних об'єктів, пам'ятників, музейних експозицій, а також здійснення тематичних заходів, що сприятимуть збереженню національної пам'яті. Важливою складовою є організація комеморативних заходів і ритуалів із залученням ветеранів війни, членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України, громадськості.

Особлива увага приділяється системній роботі із членами сімей загиблих Захисників і Захисниць України, що спрямована на їх морально-духовну підтримку, визнання самовідданості, участь у заходах державного та місцевого рівня, а також створення програм психологічної, культурної та освітньої підтримки.

З метою формування в суспільстві культури поваги та вдячності передбачено впровадження відповідних освітніх компонентів у навчальні програми закладів освіти всіх рівнів, здійснення виховних і просвітницьких заходів із залученням до участі ветеранів війни, діячів культури, педагогів і представників інститутів громадянського суспільства.

Правове регулювання та організаційний супровід реалізації цієї Концепції здійснюватиметься через удосконалення законодавства в частині захисту прав ветеранів війни, меморіалізацію та підтримку членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України. Передбачається розроблення стандартів і методичних рекомендацій щодо здійснення заходів із вшанування пам'яті, координація дій між центральними та місцевими органами виконавчої влади та інститутами громадянського суспільства.

Моніторинг за реалізацією цієї Концепції здійснюватиметься Мінветеранів разом з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади шляхом узагальнення результатів виконання операційного плану заходів з її реалізації та підготовки пропозицій щодо вдосконалення державної політики у сфері вшанування пам'яті ветеранів війни.

Взаємодія між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства передбачає створення умов для реалізації спільних ініціатив, обміну досвідом і кращими практиками, здійснення навчальних заходів і надання фінансової та організаційної підтримки ініціативам, спрямованим на формування культури поваги до ветеранів війни.

Прогноз впливу на ключові інтереси заінтересованих сторін

Реалізація цієї Концепції сприятиме належному правовому та організаційному регулюванню питань, спрямованих на вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України і підтримку ветеранів війни, а також визначенню основних напрямів і завдань у сфері соціальної підтримки ветеранів війни, проведенню просвітницької роботи.

Впровадження заходів операційного плану дасть змогу підвищити рівень обізнаності суспільства щодо героїзму загиблих Захисників і Захисниць України, сформувати культуру поваги і підтримки ветеранів війни, посилити ефективність міжвідомчої та громадської взаємодії в зазначеній сфері, а також популяризувати історії успіху ветеранів війни у громадському житті та культурній діяльності.

Реалізація цієї Концепції сприятиме посиленню національної пам'яті, розвитку патріотичних цінностей і соціальної згуртованості, що дасть змогу консолідувати суспільство та підвищити ефективність державної політики у сфері вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України і підтримки ветеранів війни.

Водночас заходи, передбачені в операційному плані заходів з реалізації цієї Концепції, створюватимуть сприятливі умови для реінтеграції ветеранів війни у мирне життя та забезпечення їх соціальних, освітніх і психологічних потреб, що в комплексі формує сталу систему поваги до загиблих Захисників і Захисниць України та членів сімей таких осіб.

Очікувані результати

Реалізація цієї Концепції створить умови для системного підходу до вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України, підвищення статусу ветеранів війни в суспільстві та посилення національної пам'яті.

Очікуваними результатами є:

підвищення рівня обізнаності громадян про героїзм загиблих Захисників і Захисниць України та внесок ветеранів війни в захист держави;

формування культури поваги до загиблих Захисників і Захисниць України, ветеранів війни та членів сімей загиблих Захисників і Захисниць

України шляхом запровадження освітніх, виховних і просвітницьких програм у шкільному, студентському та молодіжному середовищі;

виконання програм із підтримки членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України з метою їх соціальної інтеграції, участь у суспільно важливих заходах та ініціативах із увічнення пам'яті;

популяризація ветеранських культурних і освітніх ініціатив;

забезпечення правового та організаційного регулювання у сфері меморіалізації;

створення умов для координації дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства;

активізація громадських ініціатив і підвищення рівня ефективності здійснення комеморативних заходів;

сприяння розвитку системи меморіалізації, просвітницької та інформаційної роботи.

Це забезпечить сталу систему вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України, підвищення рівня соціальної підтримки ветеранів війни та членів сімей таких осіб, посилення національної пам'яті, формування патріотичних цінностей і консолідацію українського суспільства.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів

Фінансування заходів з реалізації цієї Концепції здійснюватиметься за рахунок видатків, передбачених у державному та місцевих бюджетах на відповідний рік, а також із використанням інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяги видатків на здійснення заходів операційного плану з реалізації цієї Концепції визначаються щороку із урахуванням можливостей державного бюджету та конкретизації заходів за підсумками їх виконання в попередні роки.

Забезпечення реалізації цієї Концепції передбачає залучення необхідних матеріально-технічних і трудових ресурсів, що дасть змогу організувати ефективну діяльність у сфері меморіалізації, здійснення комеморативних заходів, інформаційно-просвітницької роботи та підтримку ветеранів війни. Також створюються умови для координації міжвідомчих і громадських ініціатив, що сприятимуть формуванню єдиної державної політики у сфері вшанування та увічнення пам'яті ветеранів війни.

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 26 листопада 2025 р. № 1342-р

ОПЕРАЦІЙНИЙ ПЛАН

заходів з реалізації Концепції вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України
та формування культури поваги і підтримки ветеранів війни до 2028 року

Найменування завдання	Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк	Індикатор виконання
1. Формування та розвиток культури поваги до ветеранів війни і вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України в суспільстві	1) організація відзначення ювілейних, пам'ятних та історичних дат, міжнародних днів (на державному рівні), пов'язаних із вшануванням ветеранів війни, захистом незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України, а також формуванням соборності та державності, проголошенням незалежності України, із залученням ветеранів війни та членів сімей таких осіб	Мінветеранів Міноборони МВС Мінкульт Національна поліція Адміністрація Держприкордонслужби ДСНС Національна гвардія Український інститут національної пам'яті обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації) інститути громадянського суспільства (за згодою)	щороку	здійснено заходи на національному та регіональному рівні
	2) здійснення комеморативних заходів на	Мінветеранів Міноборони	щороку	здійснено комеморативні

Найменування завдання	Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк	Індикатор виконання
	національному та регіональному рівні із залученням громадськості	МВС МОН Мінкульт Національна поліція Адміністрація Держприкордонслужби ДСНС Національна гвардія Український інститут національної пам'яті обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації) інститути громадянського суспільства (за згодою)		заходи на національному та регіональному рівні
	3) сприяння суспільному визнанню подвигів ветеранів війни шляхом відзначення їх державними та відомчими нагородами	Мінветеранів Міноборони МВС Національна гвардія ДСНС Адміністрація Держприкордонслужби Національна поліція Генеральний штаб Збройних Сил (за згодою)	щороку	підвищено рівень суспільного визнання ролі ветеранів війни у захисті держави

Найменування завдання	Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк	Індикатор виконання
2. Забезпечення правового та організаційного регулювання питань щодо вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України і підтримки ветеранів війни, зокрема через удосконалення нормативно-правової бази	1) удосконалення нормативно-правового регулювання з метою формування цілісної системи державної політики у сфері вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України	обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації) Мінветеранів Міноборони Мінкульт МВС Національна поліція Адміністрація Держприкордонслужби ДСНС Національна гвардія Український інститут національної пам'яті інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади	щороку	розроблено нормативно-правові акти та подано на розгляд Кабінету Міністрів України
	2) розробка та затвердження методичних рекомендацій щодо здійснення заходів із вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України	Мінветеранів Міноборони Мінкульт Український інститут національної пам'яті інші заінтересовані центральні органи виконавчої влади інститути громадянського суспільства (за згодою)	до кінця 2026 року	розроблено та впроваджено відповідні методичні рекомендації

Найменування завдання	Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк	Індикатор виконання
3. Створення комплексних програм із меморіалізації подвигу загиблих Захисників і Захисниць України шляхом інтеграції державних і громадських ініціатив в єдину систему вшанування	1) організація та участь у відкритті музейних експозицій, меморіальних об'єктів, присвячених вшануванню пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України, за участю ветеранів війни та інститутів громадянського суспільства	Мінветеранів Міноборони МВС Мінкульт Мінрозвитку Національна поліція Адміністрація Держприкордонслужби ДСНС Національна гвардія Український інститут національної пам'яті обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації) інститути громадянського суспільства (за згодою)	щороку	відкрито об'єкти за участю ветеранів війни
	2) проведення почесних поховань загиблих Захисників і Захисниць України, а також ветеранів війни на Національному військовому меморіальному кладовищі, у секторах військових поховань на	Мінветеранів Міноборони МВС Національна поліція Адміністрація Держприкордонслужби ДСНС Національна гвардія	щороку	забезпечено проведення почесних поховань

Найменування завдання	Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк	Індикатор виконання
4. Забезпечення координації дій між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства щодо вшанування пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України і підтримки ветеранів війни	<p>території територіальних громад</p> <p>1) здійснення заходів із соціальної, професійної та психологічної підтримки ветеранів війни та членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України</p> <p>2) залучення ветеранів війни до здійснення просвітницьких, виховних і культурних заходів, а також участь членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України у таких заходах</p>	<p>обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації)</p> <p>Мінветеранів Мінсоцполітики МВС Національна поліція Адміністрація Держприкордонслужби ДСНС Національна гвардія обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації) інститути громадянського суспільства (за згодою)</p> <p>Мінветеранів Мінкульт МВС Національна поліція Адміністрація Держприкордонслужби ДСНС Національна гвардія інститути громадянського суспільства (за згодою)</p>	<p>щороку</p> <p>щороку</p>	<p>здійснено відповідні заходи</p> <p>забезпечено участь ветеранів війни у програмах і заходах</p>

Найменування завдання	Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк	Індикатор виконання
5. Підвищення рівня обізнаності громадян щодо значення подвигу загиблих Захисників і Захисниць України та ролі ветеранів війни в сучасному суспільстві	<p>1) проведення інформаційно-просвітницьких кампаній щодо утвердження позитивного образу ветеранів війни та вшанування подвигу загиблих Захисників і Захисниць України</p> <p>2) організація культурних і просвітницьких заходів (фестивалі, форуми, медіапроекти) з метою популяризації героїзму загиблих Захисників і Захисниць України із залученням ветеранів війни</p>	<p>обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації)</p> <p>Мінветеранів Міноборони Мінмолодьспорт Мінкульт обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації)</p> <p>Мінветеранів Міноборони Мінкульт обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації) інститути громадянського суспільства (за згодою)</p>	<p>щороку</p> <p>щороку</p>	<p>проведено інформаційні кампанії</p> <p>здійснено заходи національного та регіонального рівня</p>
6. Розвиток освітніх, виховних і просвітницьких програм, спрямованих на формування у дітей і молоді культури	1) проведення уроків звияги і тематичних зустрічей у закладах освіти із ветеранами війни, членами сімей загиблих Захисників і Захисниць України	обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації) МОН Мінветеранів	щороку	проведено уроки та зустрічі

Найменування завдання	Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк	Індикатор виконання
поваги до загиблих Захисників і Захисниць України та ветеранів війни, а також на поглиблення знань про сучасну боротьбу за незалежність і територіальну цілісність держави	2) впровадження та проведення відкритих уроків із формування культури поваги до ветеранів війни 3) здійснення спортивних заходів за участю ветеранів війни, залучення їх до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності	МОН Мінветеранів обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації) Мінветеранів Міноборони МВС Мінмолодьспорт обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації)	щороку щороку	впроваджено та проведено відкриті уроки здійснено фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи за участю ветеранів війни